
FERDINANDY GYÖRGY

Mi hiányzott?

Nagy Pálnak, a 70.-re

Ma csodálkozom, ha eszembe jutnak. Tényleg ilyenek lettünk volna? Én lettem volna az a kisfiú, aki halált megvető bátorsággal? Csak a testemen át? Van-e még egyáltalán valami, amit akár az életem árán? Akkor, ötven éve, azt se tudtam, hogy az életemnek ára van.

Tizenegy éves voltam, komor, zárkózott gyerek, az osztályválogatott pótkapusa. Lent, az udvarban fociztunk, stúdium után, lázasan, elkeseredetten, amíg csak ránk nem esteledett. Fél nyolckor becsengettek, a prefektus úr a hóna alá vette a labdát. Bekocogtunk a refektóriumba; így fejeződött be a nap.

A konviktusban sok volt a fiatal pap. De fiatal vagy öreg, mindenki focizott. Látom őket: rohannak, kihevülten. Marokra fogják a reverendájukat.

Mészáros, a példaképem azonban civil tanár volt. Igazi spiller: az egyetlen, aki a falu csapatában is helyet kapott. Amúgy szigorú ember. Mióta hazajöttek a hadifoglyok, francia irodalmat tanított.

Egy ilyen poros, meleg este tizenegyeseket rugdostunk lent az udvaron. A bejárók letettek két iskolatáskát, Kuti, a kapus beállt, na lássuk, mondta a tanár úr, és hol a jobb, hol a bal sarokba gurított.

Komótosan, mosolyogva csinálta. Kuti arcát kásásra maszatolta a könny, a verejték, a salak. Később nekem is intett, én is beálltam a két táska közé. Addigra azonban meguntam a testeseket, én pedig rendre kiütöttem a békésen csordogáló beadásokat.

Harangoztak, ránksteledett. Látjátok, így kell! - mondta a tanár úr. Nem győzött meg. Mindenki tudta, hogy kettőnk közül Kuti volt a jobb. Igaz, hogy nagyokat védődtem én is. Elnyújtóztam a levegőben, szerettem a szép mozdulatokat. De kifutni, öklözni, a lábak közé vetni magát csak ő, Kuti Lajos tudott.

Elmúltak az évek. Én megnyúltam, a balszélső posztján gyakoroltam a beadásokat. Ő, Kuti pedig kikopott a csapatból. Még a felső léceket sem érte el. Köpcös, görbelébű kisfiú maradt.

Jött egy új gyerek, a kis Katona. Ő lett a válogatott kapusa. A játék akkor már vére ment. Járási, mi több, megyei bajnokságot nyert vele a csapat. Katinka - így hívtuk - nyurga, szalmaszőke kamasz volt, halált megvető bátorsággal dobta magát ő is a lábak közé. Ha pedig beszedett egy potyagólt, ő is, akárcsak Kuti Lajos, keservesen sírva fakadt.

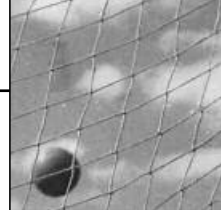
Később városra kerültem, felbomlott a réges-régi csapat. A papokat utépítésre vették, az internátusból semmi se maradt. Lett egy újabb háború is, a világrészen, ahol éltem, minden nemzedéknek megvan a maga világháborúja. Galliába kerültem, mint Mészáros tanár úr, akiről kiderült, hogy a Vogézekben volt fogoly, és a franciaórákon valami germán dialektust tanított.

Itt történt, Elzász-Lotaringiában, hogy egy szép napon beállított a lágerbe a kis Katona. A haja most is sárgán világított, csak a hangja lett valamivel férfiasabb. Én tolmácsoltam neki, mert az orvos mindjárt első nap kivitte a Racingba. Franciául Katinka akkor még nem sokat tudott.

Levetkőzött, találtak a méretére csukát. Azt mondták, hogy ha beválik, itt marad.

Volt valami edzőmérkőzés, a helyiek hálóra az ellenfélhez állt, ő pedig csak úgy, felkészületlenül, a sor végén amikor kiügetett a pályára a csapat.

Nem vált be, nem üzentek érte. A táborba kijött egy budapesti bizottság, ő pedig feliratkozott, és hazament a faluba. Ma sem értem, hogy mi történt. Azóta se láttam olyan jó kapust, mint a kis Katona. Lehet, hogy megrémítette őket. A franciák játszani akartak. Nem értették: másnak élet-halál kérdése lehet, hogy a labda ne jusson be a kapuba. Emlékszem, kikísértem. Késő éjjel indult a pesti vonat. Néztük egymást, némán, kétségbeesetten. Valami hiányzott belőlünk, de hogy mi, azt máig se tudom.

Néha még eszembe jutnak. A klubtársak, a barátok. Példaképeim, a régi nagyok. Zentai doktor, Csikós Gyula bácsi. A két Zamora Valenciából. Az apa még alacsony volt, de a fiú már egy méter nyolcvanas. A nagy Zamora mégis az öreg volt. A fiát csak a neve miatt tartotta meg a katalán csapat.

Azután, Henni Géza. A Fekete Párduc. Vele még találkoztam egyszer, Angliában. Ennek is ma már idestova negyven éve van. Zömök ember lett belőle, és majdnem teljesen kopasz. A magyarok edzőtáborában bízatta a fiatalokat.

Henni! Hogy ki volt, ki tudja ma már! Még a nevét is elveszítette, amikor 56 után – mint akkor mondtuk – kint maradt. A Pózmatyi! – mondják róla a ferencvárosi öregek. A Fekete Párduc pedig Grosics Gyula lett, és mindvégig ő is maradt.

Akkor, ott, Angliában, én se mentem oda hozzá. Rudas Feri járt az eszemben, a vendéglős fia, akinek eltörte a lábát az Üllői úton. Minden idők legnagyobb játékosa lehetett volna belőle, és akkor ez a Pózmatyi... Mindegy, kit érdekel egy ilyen réges-régi dolog!

Ma pedig nincsenek már ilyen legendás kapusok. Hogy is lennének! Nincsen már semmi, amit az élete árán is megvédene az ember. Ki tudja ma már, hogy mit jelentett a grund, a sár, a salak! Ma, amikor csukát vesz, aki még csak labdába se rúgott. Talán még Zsiborás Gabi... most lenne negyvenéves, és ő is már tíz éve halott.

Hát igen. Belőlem se lett soha semmi. A magas labdákat szerettem. A szép mozdulatokat. Hogy mi hiányzott? Talán Kuti Lajos elszántsága. Az öklözés. Vagy csak a hazai pálya, egészen egyszerűen. A libalegelő, ahová aznap éjjel hazavitte a kis Katonát a párizsi vonat.

